

REKOMENDACIJOS DĖL MONETŲ IR LUITŲ PRIEŽIŪROS IR SAUGOJIMO

BENDROSIOS REKOMENDACIJOS

1. Aukštos prabos luitai ir monetos, o ypačingai auksinės, yra pakankamai minkšti. Jų paviršius ir net pati forma gana lengvai gali būti apgadinta (įbrėžimai, sulenkimai ir kt.), dėl to monetos vertė sumažėja.
2. Auksines ir sidabrines monetas laikykite tik specialiai tam pagamintoje skaidrioje plastikinėje kapsulėje ar specialiam gamykliniame įpakavime. Šiuolaikinės monetos jau parduodamos tinkamai įpakuotos.
3. Kategoriškai nerekomenduojame atidarinėti monetų kapsulių ar įpakavimų, kadangi jie sumažina ne tik mechaninių pažeidimų, bet ir kontakto su išorėje esančiais cheminiais elementais galimybę.
4. Tais atvejais, kai įsigyjate ankstesniais metais pagamintą monetą be įpakavimo, pvz. **nukaldintą Rusijos caro Nikolajaus II laikais 10 rublių auksinę monetą**, - įdėkite ją į atitinkamo dydžio kapsulę arba laikiklį (angl. „holder“). Tokių monetų nereikėtų ir valyti, kadangi jos paprastai padengtos plonu natūraliu apnašų sluoksniu (angl. „patina“), o jo panaikinimas sumažins tokios monetos vertę.
5. Euro monetas taip pat rekomenduojame įdėti į specialiai joms skirtus laikiklius ar albumus.

GALIMAS CHEMINIS POVEIKIS

1. Sidabrinių gaminių nelaikykite šalia knygų. Jose esantys net ir nedideli sieros junginių kiekiai šviesų sidabro paviršių pavers pilku ir neišvaizdžiu. Sidabro gaminius veikia druskingas ir jodo junginių turintis jūros vanduo.
2. Amoniakas ar kitos sidabrui valyti skirtos priemonės gali paveikti dekoratyvinį juodinto sidabro sulfido plėvelės sluoksnį, sugadinant gaminį.
3. Aუსui gali pakenkti chloras, jodas, gyvsidabris ir jų junginiai, kurių galima aptikti kosmetikoje (kvepalai, kremai, lūpdažiai). Gyvsidabris auksą ardo ir ant jo paviršiaus palieka baltas dėmelės, metalas gali suirti.

SAUGOJIMAS

1. Investicinio aukso luitai paprastai parduodami standartizuotuose įpakavimuose su gamintojo sertifikatu. Jei planuojate vėliau parduoti turimus luitus – joku būdu neatidarinėkite standartinių įpakavimų, nelaužykite pakuotės ir neišiminkite iš jų luitų.
2. Didesni investicinio sidabro luitai paprastai parduodami be įpakavimo, todėl būtina atkreipti dėmesį į jų apsaugą nuo išorinio mechaninio, cheminio, terminio ir kito poveikio.
3. Laikykite luitus ir monetas taip, kad jie negalėtų liesti vienas kito (netgi per įpakavimą). Tam geriausiai tinka specialios kapsulės, dėžutės, paletės arba albumai.
4. Nesaugokite monetų ir luitų drėgnose, blogai vėdinamose, nešildomose patalpose arba vietose su didesniais temperatūros svyravimais.
5. Nelaikykite monetų ir luitų tiesioginių saulės spinduliuose, o taip pat šalia šilumos šaltinių. Tokiais atvejais pakuotės, sertifikatai, dėžutės deformuosis, praras savo spalvas ir netgi gali prasidėti monetų ar luitų paviršiaus oksidacija.

6. Auksą, sidabrą bei kitas vertybes rekomenduojama saugoti seifuose:

6.1. Tinkamo individualaus seifo banke nuomos kaina metams svyruoja nuo 200 iki 750 Lt, priklausomai nuo pasirinkto banko, banko padalinio vietos bei seifo dydžio. Banko individualus seifas tikty, kai jo metinės nuomos kaina neviršija 0.5...0.9% saugomo turto vertės.

6.2. Išsamus siūlančių seifų nuomos paslaugas bankų sąrašas pateiktas mūsų svetainėje www.aureaVerum.lt

6.3. Kitais atvejais rinkitės specialius namų seifus. Paprastai jų vidutinė kaina siekia nuo 700 iki 3000 LT ir daugiau, priklausomai nuo atsparumo ugniai, įsilaužimams pasirinkto užrakto bei seifo dydžio. Namų seifas būtinai turi būti pritvirtintas prie grindų ar sienų specialiai tam skirtais varžtais.

VALYMAS

1. Svarbiausias patarimas – apskritai vengti monetų valymo, o ypatingai naujų ar turinčių veidrodinį (angl. „proof“) paviršių.

2. Žinokite, kad bet kurioje aplinkoje yra dulkių ir mikrodalelių, kurios po kapsulės atidarymo nusės monetos paviršiuje. Žmogaus rankų paviršiuje yra prakaito, šarminių ir kitokių cheminių junginių, kurie pirštų atspaudų pavidalu gali likti ant monetos paviršiaus.

3. Jei dėl svarbių priežasčių Jums reikia išvalyti monetą, luitą ar kitą gaminį:

3.1. Atlikite tai tik mūvėdami švarias specialias medvilnines ir būtinai nedažytas, nebalintas pirštines;

3.2. Imkite monetą tik už briaunų naudodami specialų numizmatinį pincetą. Numizmatinis pincetas skiriasi nuo medicininių, kosmetinių ir kitų tuo, kad turi platesnius suapvalintus galus, kurie yra padengti specialia guma arba minkštu plastikumu.

3.3. Išimkite monetą tik švarioje aplinkoje ir padėkite ją ant švaraus ir minkšto paviršiaus. Atsiminkite, kad netgi švari paprasta medžiaga ar paprastas popieriaus lapas gali pažeisti 900 ir aukštesnių prabų aukso paviršių. Jokiu būdu nedėkite monetų ant delno, metalo, stiklo, plastiko, kitų kietų, o taip pat nešvarių ar drėgnų paviršių.

3.4. Auksą ir sidabrą galima valyti naudojant tik specialias tam skirtas priemones, pavyzdžiui specialią švelnią mikrofibros šepetaitę ir tik tam skirtus skystus valiklius.

3.5. Rekomenduojame žinomos Vokietijos kompanijos „Leuchtturm“ valymo priemones. Prieš naudojant bet kokią priemonę - būtinai įsitinkite, kad ji skirta būtent metalui iš kurio pagamintas Jūsų gaminys bei susipažinkite su gamintojo instrukcijomis.

3.6. Skiedžiant chemines valymo priemones arba skalaujant monetą geriausia naudoti distiliuotą vandenį.

3.7. Cheminiai preparatai yra pavojingi sveikatai, todėl valymo darbus atlikite tik gerai vėdinamose patalpose.

3.8. Po valymo nedėkite monetos ar kito gaminių į tą patį įpakavimą, kurioje jis buvo saugoma iki tol.

4. Jei planuojate valyti didesnį monetų ar kitų dirbinių skaičių – apsvastykite galimybę įsigyti specialias vibracines ar ultragarsines vones.

5. Nenaudokite monetos paviršių valymui jokių peilių, adatų, dantų šepetukų ar panašių mechaninių priemonių. Taip pat jokiais būdais nenaudokite abrazyvinių medžiagų, dantų ar kitokių pastų, ar miltelių.